

**LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ PRIEŽIŪROS IR PLĖTROS PROGRAMOS
FINANSAVIMO ĮSTATYMO NR. VIII-2032 2, 6, 9 STRAIPSNIŲ IR 2, 5 PRIEDŲ
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 6¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIII-3420
7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ
ĮSTATYMO NR. I-891 17 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-3421 2
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ
PRIEŽIŪROS IR PLĖTROS PROGRAMOS FINANSAVIMO ĮSTATYMO NR. VIII-2032
9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 2, 6, 9 straipsnių ir 2, 5 priedų pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6¹ straipsniu įstatymo Nr. XIII-3420 7 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos kelių įstatymo Nr. I-891 17 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3421 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų (toliau – KPPPFĮ ir KĮ projektai) tikslas – pakeisti nustatytą elektroninės kelių rinkliavos paslaugų Lietuvos Respublikos teritorijoje teikimo pradžią (dabar nustatyta 2026 m. sausio 1 d.) ir nustatyti 2027 m. sausio 1 d. Siūlymas atidėti sistemos įdiegimo datą teikiamas atsižvelgiant į tai, kad iki šiol nėra baigtos viešojo pirkimo procedūros, kuriomis siekiama parinkti elektroninės kelių rinkliavos sistemos diegimo nuomos pagrindu paslaugos teikėją. Tačiau net ir sėkmingai užbaigus pirkimą, būsimam paslaugos teikėjui bus reikalingas pakankamas laikotarpis pačios sistemos diegimui, testavimui ir integracijai. Siekiant užtikrinti sklandų, patikimą ir kokybišką naujosios sistemos veikimą nuo pat jos paleidimo pradžios, būtina numatyti realistišką pasirengimo terminą.

Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – KPPPFĮ projektas) tikslas – išlaikyti tvarų finansavimą, siekiant, kad 2026 m. finansavimas savivaldybių valdomiems vietinės reikšmės keliams nesumažėtų lyginant su 2025 m.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos Kelių transporto grupės (vadovas Dmitrijus Bialas (tel. +370 659 17473, el. p. dmitrij.bial@sumin.lt) vyresnysis patarėjas Sergėjus Volkovas (tel. +370 633 44581, el. p. sergejus.volkovas@sumin.lt), patarėja Asta Krasočkienė (tel. +370 660 31975, el. p. asta.krasockienes@sumin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Akcinė bendrovė „Via Lietuva“ įgyvendina projektą „Elektroninės kelių rinkliavos sistemos sukūrimas“ (toliau – projektas). Pagrindinis projekto tikslas – užtikrinti įmokų už transporto priemonių faktinį naudojimąsi Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais mokamais valstybinės reikšmės keliais surinkimą, įgyvendinant Europos Sąjungoje taikomus kelių rinkliavos principus „naudotojas moka“ ir „teršėjas moka“, bei susigrąžinti dalį į valstybinės reikšmės kelius investuotų lėšų, kurios bus naudojamos pirmiausiai apmokestinamo valstybinės reikšmės kelių tinklo infrastruktūros plėtrai ir kokybės gerinimui.

Projekto uždavinys – sukurti Elektroninės kelių rinkliavos informacinę sistemą, kuri pakeis šiuo metu veikiančią Elektroninių vinječių sistemą (kelių naudotojo mokesčio mokėjimas) ir užtikrins įmokų už transporto priemonių valdytojų faktinį naudojimąsi kelių infrastruktūra surinkimą. Šiuo metu Elektroninės kelių rinkliavos paslaugų Lietuvos Respublikos teritorijoje teikimo pradžia numatyta nuo 2026 m. sausio 1 d.

Pagal galiojančio Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo 9 straipsnio 5 ir 6 dalis nuo 2025 m. KPPP lėšos valstybinės ir vietinės reikšmės keliams paskirstomos tokiomis proporcijomis: 62 proc. – valstybinės reikšmės keliams, 38 proc. – vietinės reikšmės keliams. Nuo

2026 m. valstybinės reikšmės keliams tenkanti KPPP lėšų dalis sumažinama iki 57 proc., o vietinės reikšmės keliams padidinama iki 43 proc.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

KPPPFĮ ir KĮ projektais siūloma nustatyti, kad nuostatos susijusios su elektroninės kelių rinkliavos paslaugomis įsigalioja ne 2026 m. sausio 1 d., o 2027 m. sausio 1 d. Nauja 2027 m. sausio 1 d. data yra realus terminas, leidžiantis tinkamai įgyvendinti visus projekto etapus ir užtikrinti, kad sistema pradėtų veikti sklandžiai ir be trikdžių.

KPPPFĮ projektu siūloma nustatyti, kad valstybinės reikšmės keliams nuo 2026 m. būtų skiriama 52,7 proc., o vietinės reikšmės keliams – 47,3 proc. KPPP lėšų. Šiuo pakeitimu siekiama užtikrinti tolygesnį KPPP lėšų paskirstymą tarp skirtingos reikšmės kelių tinklų, atsižvelgiant į savivaldybių kelių infrastruktūros poreikius ir jų svarbą vietos susisiekimo sistemai. Didesnis finansavimo balansas leis savivaldybėms efektyviau prižiūrėti bei atnaujinti vietinės reikšmės kelius, taip gerinant kasdienės gyventojų susisiekimo sąlygas ir prisidedant prie bendros gyvenimo kokybės didinimo regionuose. Toks reguliavimas užtikrins, kad 2026 m. finansavimas savivaldybių valdomiems vietinės reikšmės keliams nesumažėtų lyginant su 2025 m.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu). Galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Įstatymų projektais siūlomi reguliuoti teisiniai santykiai neturės esminės įtakos ir neigiamų pasekmių ekonomikai, socialinei aplinkai, viešajam administravimui, teisei sistemai.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymai kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimti įstatymai verslo sąlygoms ir jo plėtrai įtakos neturės.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymus, reikės patikslinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 21 d. nutarimą Nr. 447 „Dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimo“, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymą „Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2007 m. vasario 6 d. įsakymo Nr. 3-35 „Dėl reikalavimų, užtikrinančių elektroninių kelių rinkliavos sistemų suderinamumą Europos Sąjungoje, nustatymo“ pakeitimo“.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymų projektuose naujos sąvokos ir jas įvardijantys terminai neapibrėžiami, todėl jie nevertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas, Europos Sąjungos teisei neprieštarauja.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų aktų, – kas ir kada juos turėtų parengti

Priėmus įstatymus, reikės patikslinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 21 d. nutarimą Nr. 447 „Dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymams įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas ir sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“: „kelių infrastruktūra“, „kelių tinklas“, „kelias“, „finansavimas“, „kelio rinkliava“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.